

POSTERI

Andreja Kudelić, Filomena Sirovica: Prapovijesno lončarstvo - mogućnosti eksperimentalnog pristupa

Tijekom 2012. i 2013. godine provedeno je nekoliko eksperimentalnih testiranja tehnologije proizvodnje keramičkih posuda u prapovijesti. Istraživanje je provedeno u sklopu projekta Centra za eksperimentalnu arheologiju u suradnji s projektom dr.sc. Snježane Karavanić, Geneza i razvoj brončanodobnih zajednica u sjevernoj Hrvatskoj (Institut za arheologiju u Zagrebu). Tijekom istraživanja prošli smo čitav proces proizvodnje, od nabave i pripreme gline do izrade posuda i njihovog paljenja. Ovdje donosimo nekoliko načina paljenja posuda i proizašle rezultate.

Kornelija Minichreiter: Nova otkrića grobnih jama u ukopnom prostoru unutar naselja rane starčevačke kulture u Slavonskom Brodu

U Slavonskom Brodu na zemljištu Galovo već 18 godina Institut za arheologiju iz Zagreba pod stručnim vodstvom dr. sc. Kornelije Minichreiter provodi sustavna arheološka istraživanja naselja iz rane faze starčevačke kulture. Dosadašnja istraživanja otkrila su mnogo značajnih odlika ovog naselja što ga uvrštava među ključne lokalitete postanka i trajanja starčevačke kulture na tlu Hrvatske. Temeljem karakteristika otkrivene arheološke građe i njezinih apsolutnih datuma (oko 6 100 do 5 300 g. prije Krista) uspostavljen je po prvi puta kronološki slijed razvitka starčevačke kulture u njezinim početnim stupnjevima.

U istraženom dijelu naselja na površini od 3.600 m² po prvi put su otkrivene tri faza izgradnje potvrđene datiranjem metodom 14 C: prva od oko 6100 do 5700 cal BC, druga oko 5700 cal BC, dok je treća najmlađa faza datirana oko 5300 do 5000 cal BC.

Unutar naselja otkriven je posebno izdvojen prostor u kojem su bili ukopani članovi zajednice koji su imali istaknuti položaj u plemenu. Otkriven je zapadni dio obredno-ukopnog prostora (oko 2.100 m²) koji je bio odvojen unutar naselja polukružnim drvenim ogradama koje su bile izgrađene od gusto poredanih okomitih oblica ukopanih oko 20 cm u zemlju i u svojem donjem dijelu iznad razine zemljišta učvršćene debelim premazom gline. Prvih godina istraživanja unutar ograda otkrivene su dvije grobne jame, dok su protekle dvije godine otkrivene još dvije grobne jame s po jednim pokojnikom i brojnim priložima slikanog keramičkog posuđa, dijelova žrtvenika i kamenih alatki. Ovo su za sada jedini ranoneolitički ukopi sustavno istraženi na širem prostoru hrvatskog Podunavlja.

Domagoj Dujmić: Nalaz rogolike (krilaste) igle kraj Sotina

U izlaganju će se ukratko predstaviti nalaz rogolike (krilaste) igle otkriven u proljeće 2013. godine u blizini Sotina. Prilikom rekognosciranja trase Međunarodnog plinovoda Sotin - Bačko Novo Selo za potrebe izrade elaborata o utjecaju na kulturnu i povijesnu baštinu pronađena su četiri arheološka lokaliteta dosada nepoznata stručnoj javnosti. Na položaju „Srednja linija“, oko 2.5 kilometara jugoistočno od centra naselja i 1.5 kilometara južno od Dunava, na površini oranice uz mnogobrojne ulomke rano i srednjebrončanodobne keramike kulture s licenskom keramikom i vatinske kulture pronađena je i brončana masivna lijevana igla osebujnog oblika.

Mario Novak: Rezultati bioarheološke analize koštanih ostataka osoba pokopanih u grobu 7 na nalazištu Ilok- Dvor knezova Iločkih

U radu su predstavljeni rezultati bioarheološke analize provedene na koštanim ostacima koji pripadaju dvjema osobama pokopanim u grobu 7 na nalazištu Ilok - Dvor knezova Iločkih (dvorac Odescalschi). Arheološka iskopavanja tijekom kojih je istražen navedeni grob provedena su 2007. godine pod vodstvom prof. dr. Željka Tomičića iz Instituta za arheologiju u Zagrebu u okviru projekta „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“.

U samom grobu nisu pronađeni prilozi koji bi pobliže mogli datirati vrijeme ukopavanja, no položaj pokojnika i dubina ukopa sugeriraju da je riječ o prapovijesnom grobu. S ciljem točnog utvrđivanja vremena ukopavanja uzorci ljudskih kostiju iz ovog groba poslani su na datiranje radiokarbonskom metodom u Beta Analytic laboratorij u SAD.

Rezultati analize koja je provedena u Antropološkom centru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu pokazali su da je grob 7 sadržavao kompletno sačuvane kosture dvije osobe. Riječ je o odraslim muškarcima na čijim je kostima i zubima zabilježen čitav niz patoloških promjena o kojima se u radu detaljno raspravlja.

Lea Čataj, Andrej Janež: Antičko nalazište Sipćina kod Okešince – rezultati arheoloških istraživanja 2012. g.

Prva arheološka istraživanja lokaliteta Sipćina provela je 1964. g. D. Iveković, kustos Muzeja Moslavine. Tom je prilikom istraženo svega 24 m², a na temelju rezultata istraživanja zaključila je da se radi o rimskom vojnom logoru, pomoćnoj stanici ili privremenom boravištu rimske vojske.

Daljnja istraživanja nastavljena su tek 2012. g., a obavila ih je Služba za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda. Osim arheološkog iskopavanja obavljen je terenski pregled i georadarsko snimanje.

Istražena je površina od gotovo 160 m². Otkriveni su dijelovi triju objekata te su ustanovljene dvije faze gradnje. Pokretni arheološki materijal iz objekata starije faze gradnje datiran je u 1. i 2. st., a onaj mlađe faze gradnje u 3. i 4. st.

Arheološki nalazi govore u prilog da se na lokalitetu Sipčina vjerojatno nalazila rimska vila, a ne kompleks vezan uz vojsku. Daljnja arheološka istraživanja ovog za sada jedinog rimskog lokaliteta na prostoru općine Križ, upotpuniti će naša saznanja o ovom dijelu Moslavine, koja se ionako rijetko spominje u antičkim izvorima.

Siniša Krznar, Željka Bedić: Ranosrednjovjekovni grob iz Torčeca

Tijekom arheološkog istraživanja kasnosrednjovjekovnog/ranonovovjekovnog groblja na lokalitetu Torčec – Cirkvišće pronađen je i jedan ranosrednjovjekovni grob - G 108. Radi se o najdublje ukopanom pokojniku do sada pronađenom na ovom lokalitetu. Dno rake je na 128.03 m/nv odnosno 1.02 metara je niže od današnje površine tla. Raka groba je u potpunosti ukopana u zdravicu a na njeno dno je nasipan sloj sitnog, sipkog šljunka na koji je položen pokojnik ukopan u drvenom lijesu. Nakon polaganja pokojnika raka je do vrha zatrpana identičnim sitnim šljunkom koji se nalazi i ispod njega. Osim svojom većom dubinom i neuobičajenim načinom ukopa grob se istaknuo i pronalaskom cijele keramičke posude položene između stopala pokojnika. Na temelju svog izgleda, fature te ukrasa posuda se, a time i sam grob, može datirati u 8. ili početak 9. stoljeća. Takvu dataciju potvrdila je i 14C analiza kostiju pokojnika. Zbog veoma velike fragmentiranosti kostiju antropološka analiza je bila otežana. Na temelju morfologije lubanje te istrošenosti griznih ploha zubi i pojavi osteoartritisa na zglobovima i kralježnici utvrđeno je da je riječ o najvjerojatnije muškarcu starosti između 40 i 50 godina. Od patoloških se promjena ističe fraktura 9. prsnog kralješka koja je rezultirala klinastim izgledom te ankilozom sa susjedna dva kralješka.

Mirela Hutinec: Novi nalaz avarske pojasne garniture s borovskog Gradca

Plakat prezentira novi slučajni nalaz brončanih dijelova avarske pojasne garniture pronađen u siječnju 2013. godine na obali Dunava u podnožju položaja Gradac u Borovu.

Nalaz se sastoji od kopče, pređice, četiri okova i dva jezičca i pretpostavlja se da je dio avarskog groba. U Gradski muzej Vukovar dospio je zahvaljujući gospodinu Pavi Dragičeviću iz Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima

Vukovarsko-srijemske županije koji ga je uočio u odronu zemlje iz lesnog profila prilikom ornitoloških opservacija.

Plakat također prezentira restauratorsko-konzervatorske zahvate koji se poduzimaju u svrhu njegove zaštite, te buduće znanstveno-muzeološke obrade. Nalaz iz vremena 8. st. upotpunjuje arheološku sliku koju posjedujemo o ovom značajnom i još uvijek neistraženom lokalitetu.

Sudbina ovog vrijednog i zanimljivog nalaza poticaj je nastavku nastojanja Gradskog muzeja Vukovar kako bi se lokalitet zaštitio, istražio i prezentirao, jer je upravo zbog svog položaja na visokom platou uz desnu obalu Dunava i djelovanjem riječnog toka podložan devastacijama.

Krešimir Filipec: Panonskoslavenski dostojanstvenik(?) iz Lobora

Prigodom arheoloških istraživanja 2013. godine kod pregleda različitog kamena koji se nalazi razasut na lokalitetu Lobor, Majka Božja Gorska nađen je ulomak na kojem se nalazi djelomično sačuvana glava i dio gornjeg dijela tijela bradatog čovjeka. Lik bradatog čovjeka uklesan je u mramor koji je uobičajeni materijal koji se koristi od kasne antike za ukrašavanje profanih i sakralnih zgrada te spomenika. Stilski se on može povezati sa sličnim izrađevinama koje se vežu uz postojanje predromaničke crkve. Tko je prikazan na ulomku, neki svetac, neki dostojanstvenik ili je to dio neke figuralne kompozicije s biblijskim prizorima teško je reći. Uz više desetaka različitih ulomaka koji su krasili predromaničku crkvu ovo je još jedan koji pokazuje kako je bogato ona bila ukrašena.

Maja Bunčić, Karina Grömer: Kasnosrednjovjekovna kapuljača s Vučedola

Iskopavanje vučedolskog Gradca 1938. godine, pod vodstvom R. R. Schmidta, uz obilje ostalih, ponajviše keramičkih, nalaza iznjedrilo je i jedan vrlo vrijedan tekstilni nalaz. Riječ je o izvrsno sačuvanom vrhu lanene kapuljače pronađene u srednjovjekovnom sloju, a koja predstavlja jedan od rijetkih odjevnih predmeta na području središnje Europe, koji je moguće točno identificirati. Posterom će biti prikazana neka nova saznanja i podaci temeljeni na analizama koje su provedene tijekom 2012. godine.